

1848-02-18

SENDER

J.Th. Lundbye

RECIPIENT

P.C. Skovgaard

FACTS

Document type:
Letter

Sender's location:
Godthaab, Helsingør

Recipient's location:
Storekongensgade 260, København

Archive:
Mappe 34 nr. 17

TRANSCRIPTION

S.T.

Hr Landskabsmaler Skovgaard

Store Kongensgade N: 260 – 3 Sal –

Frit Kjøbenhavn

Mappe 34 nr. 17

Godt-Haab 18 Febr 1848

Kjære Skovgaard!

Du forfærder mig - hvordan er det fat med Dig? Dit Brev giver kun ringe Oplysning angaaende de dunkle Vink i det første, eller, er det kun Din Mening at yttre Glæde over Visheden om, at jeg holder af Dig – har Du kunnet tvivle om det? Brug dog ikke saadanne Ord, som at jeg skal være Din gode Engel – naar jeg seer min hele Jammerlighed, da vilde det være Formasteligt at tie dertil; hvad har jeg gjort, som ikke i Opofrelsen og Hengivenhed er tusindfold overgaaet fra Din Side. For Himlens Skyld vær rolig, vi kunne Begge behøve det, og den Ro, jeg imellem i bedre, besindige Øieblikke føler, er saa velgjørende, fordi den er tilkjæmpet idet jeg har stræbt at blive Herre over alle hidsige Ønsker, henstillende det i Vor Herres Haand, hvordan vil føre min Skjæbne. Hvad der næsten er mig det tungeste, ikke for min egen Skyld, men for deres, som holde af mig og maaske have knyttet nogen Forhaabning til min Virksomhed, er at see, hvor denne er svag og vaklende. Jeg er mig bevidst at have gjort mig Flid, har arbejdet Meget og med Lyst den sidste Sommer, og dog, hvor ringe ere Frugterne! Men der har rørt sig et stærkt Liv i mig ved Siden af det Kunstneriske – det kunde ikke Tvinges, thi Sindsro var dets Maal, og den behøve vi Alle. Men see! jeg er ikke nedslaaet, jeg haaaber endnu paa, at mine Venner skulle faae Glæde af mine Hænders Gjæringer, saasnart jeg selv er glad og rolig. Vær fattet! Du minder mig ved Dine voldsomme Udbrud om Perioder, da jeg selv mismodig næsten følte Haabet svigte, oh lad dem aldrig vende tilbage! lad mig aldrig see dem gjentagne i Dig! lad os i sagtmodighed bære, hvad der paalægges os – og "den Sagtmodige bærer den tunge Byrde let" – det har jeg tidligere ikke gjort, men vilde saa gjerne komme dertil!

-2-

Endskjönt jeg er vis paa, at ogsaa Du i Christendom gik langt dybere, end jeg, saa har jeg dog følt mig gennemglødet ved Tanken om muligt engang at kunne gennemføre mit Liv troene efter dens Lære. Men for min Betragtning deler det sig saa bestemt i to, saaledes, at det Ene blev i al Enfoldighed at tro og efterleve - det Andet: at søge efter Evne at klare for sig de theologiske Spørgsmaal, hvad desværre endog kan drives til høi

Grad af Fuldkommenhed, uden at vi føle Vedkommendes Liv beaandet af christelig Kærlighed og Sagtmodighed. Uden nu paa nogen Maade at vilde insinuere, at dette i Almindelighed eller blot hyppigt er Tilfældet, det kan jeg slet ikke, saa tilstaaer, at den første Deel, dog har forekommet mig saa langt den væsenlige, og den har, for saavidt jeg har skjænket Christendom nogen Opmærksomhed, som tør nævnes – gjort mig saa "indad anstrænget", at jeg aldrig har faaet Leilighed til at klare for mig endog meget væsentlige Puncter. Jeg tilstaaer, jeg forstaaer saaledes slet ikke "Djævelens Anfægtelse", som Du nævner; jeg har altid været tilbøielig til at tro derpaa, men har snart fundet, at det kunde lede til farligt Selvbedrag, og derfor ladet det staae ved sit Værd indtil jeg en Gang maaske skal see den Ting klarere, og imidlertid overtaget al Skyld selv, vis paa at Selvbefreidelse er sjældnere for strenge, end for milde og netop i al Strenghed velgjørende. Men, siden jeg er kommet ind paa det Religieuse, saa lad mig endnu berøre, hvad der deraf næsten mægtigst har grebet mig. Det var i Øieblikke, ved Nadveren, eller ellers, naar Bevidsthed om Skyld tyngede paa mig og kunde føde sand Anger - den salige Forvisning, jeg følte: at Bröden, selv om den var endnu langt større, kan tages bort, kan tilgives. I den Følelse var der Glimt af Evighedens Liv, af Saligheden selv - den Følelse regner jeg til det Ædleste i min svage Natur, til det Bedste, jeg har oplevet.

-3-

Kjære Ven! tal ikke om første eller ringere Pladser i min Yndest! hvor hjerteskerende vilde det dog være, om jeg saaledes skulde rangere dem, jeg gjemmen Tiderne vandt kjære. Jeg vilde jo kun yttre, hvad nu maaske vil klinge dobbelt haardt og koldt i Dine Øren, at Venskab, om dette Ord skal betyde en total Sammensmæltning af et Par unge Mænd, saa, at ingen Tanke hos den ene blev skjult for den anden, at de vare Eet – at jeg vel troer paa Muligheden deraf, men ikke for mit Vedkommende. Jeg troede det engang i Forholdet til Lorenz, jeg viste Dig, hvorledes Omstændighederne skilte os ad – og, nu smelter et saadant Begreb i den Grad sammen med Ægteskabet, hvori det mandlige og qvindelige Sind dog af Vor Herre selv synes ganske anderledes egnet for at gaa ganske op i hinanden – at de to Venner enten maatte blive deres Forhold utro, om de giftede dem, eller, love at forblive ugifte. Jeg kan ikke see det anderledes, og krømper mig ved at sige det, da jeg vel veed, hvor rædsomt Nøisomhed og Maadehold tage sig ud, hvor de ere næsten syndige. Bønligt beder jeg Dig derfor endnu engang: lad os aldrig nævne Ordet Venskab - lad os leve i Sandhed som Venner, der dog i Grunden vare hinanden uundværlige, om vi end aldrig udtale det. Gjøre

Fordring paa, at vort Forhold skal [?] Saa glad jeg blev ved at læse Din Glæde over vort Samliv, der neppe kan være langt større end min, saa meget vilde det oprøre min Følelse, om der blev lagt Mærke til vort Forhold, som noget ualmindeligt, det vilde, det føler jeg, blive vort Venskabs Grav!- Har jeg været haard i mine Yttringer, saa tro, at jeg altid er lidt bedre end mine Ord, og endnu engang: vær rolig og fattet! Tænk, Dit Lidenskabelige Brev er gaaet uden Svigt! Hils Gode Venner! og: Lev vel! Gid Du om kort Tid maa gjenfindes mild og stille som ellers - af Din hengivne Johan Thm Lundby.

|Det var vel muligt, at mit Ophold her trak ud til de 14 Dage paa Onsdag ere omme. Tirsdag eller Onsdag Kl 12½ Middag er jeg atter hos Dig.|

Jest-Klæb 18 Febr 1848.

Kjære Højskole!

En forfærdig mig - hvordan er det fat med Dig? Det Brev gives dem
sine Oplysning angående de forskellige Værk: det første, alle, er det som
din Mening at ofte Glæde over Værkerne om, at de holder af Dig - Men din
Kunstner tænke om det? Men dog ikke se dem end, som at de skal
være din gode Engel - men de ser min hele Jammerlighed, da er det
mere formasteligt at tale dertil; hvad har de gjort, som ikke i Opoffrelse
og Klargjæmhed er tusindfold angaaet fra din Side. For Klandrens Skyld
er vel, vi kunne Begge betragte det, og den No, der imidlertid i hende,
herunder, Gidderikke fæles, er saa uelgjørende, fordi den er tilkommet
i det de har stræbt at blive blinde, som alle tidligere Quaker, herunder
de det: Vor Klandrens Kland, hvordan vil føle min Skyld. Men
der næsten er mig det tænget, ikke for min egen Skyld, men for dem,
som holdt af mig og maaske have brugt mig som Forbudsning til min
Værksheds - er at se, hvor der er en og en anden. Jeg er mig
bevidst at have gjort mig Flid, her arbeidet Meget og med højt den
s. d. t. Sommer, og dog, har sige en Frustreret! men der har det
sig et stærkt Liv i mig ved den af det Kunstneriske - det kunde ikke
tvinges, thi Lindene var det Mærk, og den behøver vi Alle. Men se!
de er ikke medtaget, de har endog gaa, at mine Venner skulle fæle
Glæde af mine Klandrens Gjæringer, saavet de selv er glade og søde.
Vær fattet! En minder mig ved sine voldsomme Møder om Perlede,
da de alle misundig næsten fæle Klandret sigte, og lad dem aldrig som
de tilhænge! lad mig aldrig se dem gjentage i Dig! lad os: Sigt
modighed være, hvad der pålægges os - og, den højtmodige hører
den tvinge Begjæret det - det har de tidligere ikke gjort, men vilde saa
gjøre Komme dertil.

Endskjænt er is en paa, at ogsaa Du i Christendoms gode Længt
lyst, end er, saa har du dog følt mig gennemgladt ved Tæn-
ken om sunnigt engang at komme gennemført med de troer
efter den Lære. Men for min Betragtning liden det sig en bestemt
i to, saaledes, at det ene blev i al Enfyrdighed af Tro og Efterlev - det
Andet: at siges efter Loven at klare for sig i theologiske Spørgsmaal,
hvad desvære endog den dannede til den Grad af Fuldkommenhed, end
at en faldt Medkommende. De bekræfter af christelig Hjertelighed og Sagt
medfærd. Men som paa nogen Maade at ville insinuere, at dette
i Almindelighed eller blot hyppigt er Tilfældet, det kan du det ikke,
saa tilstaaer, at den første Dels dog den forekommet mig saa langt
den uerentlige, og den her, forsaavidt du har skjænket Christendoms
nogen Opmerksomhed, som for mig - gjort mig saa, indad en
strængt, at du aldrig har fundt Leilighed til at klare for mig
endog meget uerentlige Puncter. Du tilstaaer, du forstaaer saaledes det
i the "djævelens Concepter", som du mener; du har altid været tilbæ-
dig til at tro derpaa, men har snart fundet, at det kunde lide til
hørlig Lede bedrag, og derfor lød det staa ved sig Veed indtil du
engang maaskee skulde den Ting klare, og imidlertid overtogt at
Stiged selv, is paa at Lide breddere en spjældene for strengt, end
for mildt og netop i al Strenghed selvgjørende. Men, siden du er kommet
ind paa det Religiøse, saa lad mig end en berøbe, hvad den derefter næsten
megetigt har givet mig. Det var i Piblikke, ved Naderow, eller ellers,
naar Besiddet om Stiged tvingede paa mig og kunde faldt sandt Anger
- den salige Forvisning, du følte: at Brøden, selv om den var endom
langt større, kan tages bort, kan tilgives. Den Falden var den Glæde
af Leilighedens Liv, af Salighedens selv - den Falden nægter du til det
Allest i min unge Natur, til det Bedste, du har oplevet. -

[illegible]

J. J.

Mr. Sandstrom's of New York
after New York ad. N. 20. 60 - 3. 18. 60

Just
H. Sandstrom.

[Large decorative flourish]

SKOVGAARD-MUSEET
København Nr. 17

Det var vel mærkeligt, at mit Op-
hold her trak ind til 14 dage
for Onsdag var en uge. To
dag efter Onsdag kl. 12. Midt
at jeg atter var der.